

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ผู้วิจัยมุ่งศึกษาบทบาทในการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2543 จำนวน 295 คน จาก 34 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทในการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน ของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับบทบาทในการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แยกตามประเด็นดังต่อไปนี้

- 2.1 บทบาทการอนุรักษ์ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน
- 2.2 บทบาทการอนุรักษ์ในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการในโรงเรียน

2.3 บทบาทการอนุรักษ์ในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของครูสังคมศึกษาต่อการอนุรักษ์วัฒนธรรม
พื้นบ้าน ลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (open ended)

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับบทบาทของครูสังคมศึกษา ในการอนุรักษ์วัฒนธรรม
พื้นบ้าน และเกี่ยวกับวัฒนธรรมพื้นบ้านจากตำรา งานวิจัย เอกสาร วารสาร และบทความต่าง ๆ
2. ศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของครูในการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน เพื่อสร้าง
แบบสอบถามบทบาทในการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านของครูสังคมศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้
 - 2.1 บทบาทการอนุรักษ์ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน
 - 2.2 บทบาทการอนุรักษ์ในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการในโรงเรียน
 - 2.3 บทบาทการอนุรักษ์ในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน
3. การสร้างแบบสอบถามบทบาทในการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านของครูสังคมศึกษา
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ เป็นแบบประมาณค่า (Rating
Scale) มี 4 ระดับคือ ปฏิบัติมาก ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติน้อย และไม่ปฏิบัติ จำนวนทั้งสิ้น
49 ข้อ
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ปรึกษาคณะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ
ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความ
ถูกต้องทางด้านภาษา
5. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะ แล้วนำเครื่องมือ
มาเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์
6. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูสังคมศึกษาใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดลำพูน จำนวน 20 ท่าน เพื่อตรวจสอบ
สำนวนภาษา ความเข้าใจในด้านเนื้อหา และความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้ถาม คือผู้วิจัย และ
ผู้ตอบ จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม
โดยใช้การคำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา เท่ากับ 0.975 ซึ่งถือว่ามีค่าความเชื่อมั่นในระดับสูง

7. นำเครื่องมือที่เรียบร้อยแล้วมาตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ เพื่อสร้างแบบสอบถามฉบับจริง

8. จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามบทบาทในการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านของครูสังคมศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขอความกรุณาออกหนังสือถึงหัวหน้าสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขอความร่วมมือจากครูสังคมศึกษาในการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำหนังสือขอความร่วมมือ และนำแบบสอบถามไปแจกให้ครูสังคมศึกษา และรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง โดยกำหนดเวลาให้ตอบแบบสอบถามเป็นเวลา 1 สัปดาห์ และได้รับแบบสอบถามคืนคิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for WINDOW (Statistical Packages For The Social Sciences for Window) ดังนี้

1. นำแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมาแจกแจงความถี่ และวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาจำนวนค่าร้อยละ (Percentages) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2. นำแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทในการปฏิบัติงานอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ทั้ง 3 ด้าน คือ

- 2.1 บทบาทการอนุรักษ์ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน
- 2.2 บทบาทการอนุรักษ์ในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการในโรงเรียน
- 2.3 บทบาทการอนุรักษ์ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน

แบบสอบถามตอนนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) คำนวณหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) แล้วนำผลที่ได้มาแปลความ เสนอ ในรูปตารางประกอบความเรียง

การกำหนดค่าคะแนนแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้คือ

3 หมายถึง ได้ปฏิบัติมาก

2 หมายถึง ได้ปฏิบัติปานกลาง

1 หมายถึง ได้ปฏิบัติน้อย

0 หมายถึง ไม่ปฏิบัติ

เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายมีดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 – 3.00 หมายความว่า ปฏิบัติมากหรือมีบทบาทในการ
อนุรักษ์มาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 – 2.49 หมายความว่า ปฏิบัติปานกลางหรือมีบทบาท
ในการอนุรักษ์ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.50 – 1.49 หมายความว่า ปฏิบัติน้อยหรือมีบทบาทในการ
อนุรักษ์น้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.00 – 0.49 หมายความว่า ไม่ปฏิบัติหรือไม่มีบทบาทในการ
อนุรักษ์

(บุญส่ง นิลแก้วและคณะ, 2539, หน้า146)

3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด (open-ended) นำมาแจกแจงความถี่ และ
วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาจำนวนร้อยละ (Percentages) แล้วนำเสนอผลการวิจัยในรูปของความเรียง